

SDP

**PIDETÄÄN HUOLTA
KUNNASTA.
KUNTA PITÄÄ
HUOLTA MEISTÄ.**

SDP:n kuntavaaliohjelma 2021

Pidetään huolta kunnasta. Kunta pitää huolta meistä.

Kunnissa päätetään toimivan arjen asioista. Turvallinen arki muodostuu monista palasista: kohtuullisista asumiskuluista turvallisessa ympäristössä, lähipäiväkodista ja toimivasta liikenteestä. Turvalliseen arkeen kuuluu, että lääkäriin pääsee tarvittaessa ja hoivaa on jonottamatta saatavilla. Koulutusta ja työtä on oltava tarjolla, ja jokaisella tulee olla mahdollisuus vaikuttaa oman elämänsä ja yhteiskunnan suuntaan ja pärjätä arjessa kielitaidon tai muiden ominaisuuksien rajoittamatta. Inhimillisyys ja luottamus antavat toivoa tulevaan.

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia on osoittanut, että vahva hyvinvointivaltio on paras turva tulevissakin kriiseissä. Me SDP:ssä haluamme varmistaa, että apua ja tukea on saatavilla jokaiselle silloin, kun sitä tarvitaan. Tärkeimmät hyvän ja turvallisen arjen palvelut ja tuki ovat kunnissa, pidetään siis niistä huolta.

Tulevien vuosien aikana Suomen kunnat uudistuvat. Sosiaali- ja terveysuudistuksen toteutuessa tasa-arvo paranee ja samalla kuntien rooli muuttuu. SDP haluaa olla rakentamassa kuntia, jotka ovat sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Tavoittelemme kuntia, jotka ovat taloudellisesti vakaita, eheitä ja turvallisia yhteisöjä ja jotka huolehtivat ympäristöstään.

Politiikassa on kyse arvoista mutta myös kyvystä hoitaa yhteisiä asioita. SDP:llä on osaamista hoitaa suomalaisten ja kuntien asioita – yhdessä sopimalla ja rakentamalla. Valitaan näissä vaaleissa asianosaavat ja perehtyvät päättäjät. Pidetään huolta kunnista, sillä kunnat pitävät huolta meistä.

PERHEILLE PARAS KOTIKUNTA

Perheille lisää tukea

Jokaisen perheen hyvinvointi on SDP:lle tärkeää. Perheille on tarjottava riittävästi apua ruuhkavuosien arkeen ja tukea erilaisten kasvatukseen liittyvien pulmatilanteiden ratkomiseen. Lähikoulu ja -päiväkoti ovat keskeisiä turvallisen ja toimivan arjen palasia lapsiperheille. Sekä päiväkodeissa että kouluissa on pidettävä ryhmäkoot riittävän pieninä ja henkilöstön määrä riittävän suurina, että jokainen lapsi ja nuori saa parasta mahdollista varhaiskasvatusta ja opetusta. Sylin ja tuen lisäksi on tarvittaessa saatava apua kasvatukseen, terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden erityisosajilta suoraan päiväkotiin tai kouluun. Henkilöstön osaamiseen on panostettava.

Neuvolat ovat suomalainen innovaatio. Neuvoloiden resurssit on turvattava ja palveluita laajennettava tukemaan perheitä koko lapsuuden ja nuoruuden ajan. Neuvolakäyntejä on oltava riittävästi, jotta perheet saavat oikeanlaista ja oikea-aikaista tukea. Arjen keskellä tarvitaan tukea, ja silloin perheitä kannattelevan turvaverkon tulee olla yhtenäinen. Lapsiperheille suunnatun kotipalvelun saatavuutta on lisättävä, jotta avuntarpeet havaitaan ajoissa ja niihin voidaan vastata.

Turvallinen lapsuus ja nuoruus

Koulutus ja sivistys ovat tulevaisuuden kuntien toiminnan ytimessä. Vain osaamisen laajentamisella voimme pärjätä. Haluamme luoda 12-vuotisen opinpolun jokaiselle nuorelle. Siksi nykyinen hallitus tekee lukioista ja ammatillisesta koulutuksesta aidosti maksutonta ja takaa jokaiselle nuorelle vähintään toisen asteen tutkinnon. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan yksilöllisiä oppimispolkuja ja joustavaa opetusta.

Koulun ja päiväkodin on oltava turvallinen ja terveellinen paikka niin oppilaille kuin henkilökunnallekin. Sisäilmaongelmat ratkaistaan panostamalla peruskorjauksiin sekä rakennusten ylläpitoon ja siivoukseen.

Haluamme varmistaa, että varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa on riittävästi henkilöstöä ja jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen. Kiusaamisen ehkäisyn ja oikea-aikaisen puuttumisen on oltava keskeisellä sijalla koulujen toiminnassa. Jokaisessa kunnassa tulee valmistella kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Poliisin, nuorisotyön, sosiaalihuollon ja koulun yhdistävän moniammatillisen ankkuritoiminnan toimintaedellytyksistä on huolehdittava. Myös matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden ja kuntien ja järjestöjen tekemän nuorisotyön toiminnan edellytykset on taattava.

Nuorisotakuulla varmistetaan se, että jokaisella nuorella on opiskelu- tai työpaikka. Kaikille halukkaille on tarjottava mahdollisuus kesätöihin. SDP haluaa, että tulevaisuudessa kunnat panostavat nuorisotyöhön, ennaltaehkäiseviin palveluihin ja erityisesti etsivään nuorisotyöhön sekä nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin nykyistä enemmän. Yksikään nuori ei saa jäädä työkyvyttömäksi mielenterveyssyistä, koska apua ei ollut saatavilla. Koronavirusepidemian vuoksi kesätyöpaikkoja on nuorille aikaisempaa vähemmän tarjolla. SDP ehdottaa, että kunnat lisäävät omien kesätyöpaikkojensa määrää. Näin helpotetaan nuorten tietä työelämään.

Kohtuuhintaista asumista

Toimiva kaavoitus kunnissa on edellytys kohtuuhintaisten kotien rakentamiselle. Erityisesti kaupungeissa haluamme lisää laadukkaita koteja joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Hyvät joukkoliikenneyhteydet mahdollistavat liikkumisen myös ilman omaa autoa. Energiakulujen kohtuullisuuden turvaaminen on tärkeä osa kohtuuhintaista asumista.

Taajamien ja lähiöiden peruskorjaaminen ja paikoin täydennysrakentaminen ovat tulevien vuosien suuri yhteinen projekti, jossa asumisen viihtyisyyttä ja lähiympäristöä parannetaan ympäri Suomen. Asuinalueiden eriytymistä ja eriarvoistumista on estettävä. Keskeinen keino asuinalueiden eriytymisen estämisessä on sosiaalisten erojen kaventaminen. Myös lähiöiden kehittämiseen, palveluiden parantamiseen ja arjen turvallisuuteen on panostettava.

Lisäksi kunnissa tarvitaan esteettömyyttä edistävää suunnittelua ja kaavoitusta, joka luo puitteet ihmisten kohtaamiselle ja hyvinvoinnille.

HYVINVOINTIA KAIKENIKÄISILLE

Hoitoa ja tukea jonottamatta

Olemme uudistamassa sosiaali- ja terveyspalveluita, jotta jokainen pääsee nopeammin hoitoon, matalan kynnyksen palvelut toimivat paremmin ja tasa-arvo sekä kielelliset oikeudet toteutuvat. Teemme uudistuksen ihminen, ei rakenteet edellä.

Uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää rakenteiden lisäksi palveluiden sisältöjen uudistamista. Tulevaisuudessa panostamme varhaisen vaiheen palveluihin ja vahvistamme perustason palveluiden saatavuutta. Yhdellä yhteydenotolla kaikkien tulee saada tarvitsemansa apu eri luukuilla asioinnin sijaan. Tätä tukemaan hallitus säättää perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitotakuun.

Asiakasmaksu ei saa olla este kenenkään hoidolle. Tänä kesänä voimaan tuleva asiakasmaksulain uudistus ja maksukaton laajentaminen tulevat helpottamaan monien ihmisten asemaa.

Sote-uudistuksen toteutuessa on panostettava mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuteen sekä kavennettava koronavirusepidemian aikana syntynyttä hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa.

Kuntien hankintaosaamista on parannettava. Erityisesti sosiaalipalvelujen hankinnan tulee aina perustua asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin.

Pidetään kaikki mukana

Hyvä ja turvallinen arki on jokaisen oikeus. SDP haluaa turvata jokaiselle ihmisarvoisen ikääntymisen. SDP:n pitkään tavoittelema hoitajamitoitus on tärkeä askel kohti laadukkaampia vanhushpalveluita. Seuraavaksi on varmistettava kotihoidon ja ikääntyvien toimintakykyä ylläpitävien palveluiden riittävyys. Panostukset kuntoutukseen ja kotiin tuotaviin palveluihin parantavat elämänlaatua ja luovat turvaa myös läheisille.

Omaishoitajat tekevät merkittävää työtä yhteiskuntamme hyväksi, ja siksi omaishoitajien työtä on tuettava nykyistä paremmin. Omaishoidon kriteerit on yhdenmukaistettava koko maassa, tuen määrää on tarkistettava ja siihen on varattava riittävät resurssit. Omaishoito ei saa johtaa palveluiden karsintaan, vaan palveluiden on tuettava omaishoitoa tehokkaasti.

Vammaisten oikeudet ja osallisuus on turvattava aidosti. Oli kyse sitten koulujen retkistä, harrastustoiminnasta, työllistymisestä tai esteettömistä julkisista tiloista, on kuntien kyettävä turvaamaan vammaisten toimiva arki ja osallistuminen yhteiskunnan toimintaan.

Suomalaisista kotitalouksista jo yli 45 prosenttia on yksinasuvia. Erityisesti nuoret ja ikääntyneet asuvat usein yksin. Palveluissa, kaavoituksessa ja kuntien toiminnassa on kiinnitettävä huomiota yksinasuvien tarpeisiin. Sosiaali- ja terveyspalveluissa on lisättävä yksinasuvien elämäntilanteiden tuntemusta koulutuksella. Sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä on parannettava myös yksinasuvien asemaa.

Liikunta, kulttuuri ja harrastukset kuuluvat kaikille

Liikunta- ja kulttuuripalvelut edistävät ihmisten hyvinvointia. SDP haluaa, että kulttuuri on kaikkien saavutettavissa asuinpaikasta, tulotasosta, fyysisistä ominaisuuksista tai kielitaidosta riippumatta. Lähiliikuntapaikkojen tulee olla esteettömiä.

Kirjastot ovat tiedon ja kulttuurin keskuksia. Tulevaisuudessa kirjastoja tulee kehittää yhä enemmän yhteisöjen kohtauspäikkoina ja elinikäisen oppimisen keskuksina. Perinteisen lainaustoiminnan rinnalle tulevat yhteisölliset työskentelytilat, tiedonhaun ja -hallinnan koulutus sekä medialukutaidon opettaminen. Kirjastopalveluiden tulee olla helposti saatavilla ja ovien avoinna silloin, kun ihmisillä on mahdollisuus käydä kirjastossa. SDP puolustaa kirjastojen maksuttomuutta.

Harrastaminen lisää hyvinvointia ja vähentää syrjäytymisen riskiä. Jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan mahdollisuus harrastamiseen harrastustakuulla. Samalla harrastuksia tuodaan yhä enemmän koulupäivien yhteyteen. Uudistamalla aamu- ja iltapäivätoimintaa helpotetaan myös perheiden arkea. Urheiluseurat, kulttuuri- ja taidetoimijat ja muut nuorisotyön järjestöt on saatava tiiviisti mukaan harrastustakuun toteuttamiseen.

KESTÄVÄÄ KASVUA, TYÖTÄ JA OSALLISUUTTA

Kestävä kuntatalous luo edellytykset työlle ja elinvoimalle

Kuntien elinvoima syntyy työstä ja yrittämisestä. Uusien työpaikkojen ja investointien edellytysten luominen niin maaseudulla kuin kaupungeissa on kuntien tärkeä tehtävä. SDP haluaa, että kunnissa tavoitellaan niin taloudellisesti kuin sosiaalisesti ja ympäristöllisestikin kestäväää kasvua.

Kunnat ovat tärkeitä kumppaneita elinkeinoelämälle ja suuria tekijöitä koko maan elinvoimaisuuden lisäämisessä. Sujuva ja ennakoitava päätöksenteko, aktiivinen yhteistyö ja sujuva kaavoitus luovat pohjaa yritysten menestykselle. Edistämme kunnissa eri lupaprosessien sujuvampaa käsittelyä.

Julkisissa hankinnoissa on tavoiteltava työllisyyttä, laatua ja ekologisuutta innovatiivisuuden ja aluetalouden tukemisen lisäksi. Hankinnoista tulee käydä tiivistä vuoropuhelu paikallisten yritysten, järjestöjen ja palveluiden käyttäjien kanssa, jotta hankintojen tavoitteet voidaan saavuttaa. Ottamalla paikalliset yritykset ja järjestöt vahvemmin mukaan kuntien palvelujen tuottamiseen tuetaan myös niiden kasvua ja innovaatioita. Laadukkaat oppilaitokset varmistavat osaltaan, että osaavaa työvoimaa on tarjolla yrityksille kaikkialla Suomessa.

Verotuksen, palveluiden ja investointien on oltava tasolla, joka on kestävää myös pitkällä aikavälillä. Esimerkiksi sähköverkot ja muut elämiselle välttämättömät palvelujen tulee järjestää niin, etteivät yksityiset sijoittajat voi nostaa kuntalaisten niiden hintaa ennakkoimattomasti. Samalla on varmistettava riittävät investoinnit perusinfraan ylläpitoon. Kuntien investoinneilla on tärkeä merkitys alueen työllisyyden ja yritysten toimintaedellytysten kannalta. Kuntien tulee olla aktiivisia esimerkiksi energiainvestointien rahoituksessa Suomen siirtyessä fossiilittomaan talouteen. Nyt on myös hyvä aika investoida kasvua luovaan infrastruktuuriin, teihin, väyliin, raiteisiin ja nopeisiin tietoliikenneyhteyksiin joka puolelle Suomea. Valtion palveluiden alueellisella saatavuudella ja töiden monipaikkaisuudella tuetaan elämisen edellytyksiä ympäri Suomea.

Elinkeinoelämän menestys lisää kuntien verotuloja. Kuntien verotusoikeudella ja riittävällä valtion rahoituksella taataan, että kunnissa voidaan itsenäisesti kehittää palveluja. SDP:n linja on, että kuntien valtionosuuksilla on turvattava niiden toimintaedellytykset. Poikkeuksellisissa tilanteissa valtion on myös varmistettava kuntien peruspalvelujen rahoitus, kuten koronavirusepidemian aikana on tehty.

Tällä hetkellä kunnallisveron veropohja on monissa kunnissa kapea työikäisen väestön vähennyttyä. Veropohjaa kaventavat lisäksi sekä verovälttely että ansiotuloverotuksen vähennykset. Ansiotuloverotuksen vähennyksiä tarvitaan turvaamaan pienituloisten palkansaajien verotuksen keveys. SDP pitää tärkeänä, ettei pienituloisten verotus nouse. Veropohjan kaventuminen on kuitenkin heikentänyt monien kuntien mahdollisuuksia kehittää itsenäisesti toimintaansa ja investoida verorahoituksen turvin. Siksi kuntien veropohjaa olisi kehitettävä reilummaksi siten, että kaikilla kunnilla on aidosti mahdollisuus vaikuttaa rahoitukseensa.

Työ löytyy pakon sijaan palveluilla

SDP uskoo ihmiseen ja jokaisen haluun osallistua yhteiskunnan toimintaan. Haluamme tukea ihmisiä työhaussa, emme rangaista työttömyydestä. Tästä syystä kumosimme edellisen hallituksen aktiivimallin. Työllisyyden hoidossa haluamme panostaa yksilölliseen tukeen, koulutukseen ja palveluihin. Työllisyyden edistämisessä ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa keskeistä on kuntien koulutuksen ja osaamisen lähipalvelut, nuorten ohjaamotoiminta sekä paikallisten yritysten tuntemus. Sen vuoksi kunnille on annettava vahvempi rooli työllisyyspalveluissa. Tätä edistämme työllisyyden kuntakokeilujen kautta.

Kunnat ovat ilmastoratkaisijoita

Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035, ja monen kunnan tavoite on tätä kunnianhimoisempi. Näihin tavoitteisiin päästään yhdessä ja yhteisellä työllä. Määrätietoiset uudistukset energiantuotannossa, liikkumisessa, yhdyskuntarakentamisessa ja kiertotaloudessa edesauttavat ekologisesti kestävää kasvua ja työllisyyttä. Kuntien tulee siirtyä pois öljylämmityksestä omistamissaan kiinteistöissä. Myös asuntojen siirtymistä fossiilittomiin lämmitysjärjestelmiin on tuettava. Kuntien energiyhtiöt ovat avainasemassa etsittäessä kestäviä lämmön- ja sähköntuotannon ratkaisuja.

Liikenteen ja liikkumisen kehittämisessä on panostettava joukkoliikenteeseen, pyöräilyyn, kävelyyn ja muihin ilmastokuormitusta vähentäviin liikkumismuotoihin. Asuinalueet tulee suunnitella niin, että arjen palvelut, harrastukset ja työpaikat ovat saavutettavissa julkisen ja kevyen liikenteen keinoin. Joukkoliikenteen saatavuudesta ja toimivuudesta on huolehdittava koko maassa, myös suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella.

Katujen, puistojen ja muiden julkisten tilojen siisteys ja viihtyvyys ovat asuinmukavuuteen ja vetovoimaisuuteen merkittävästi vaikuttavia tekijöitä. Kuntien on pidettävä huolta ympäristöstä, myös rakennetusta ympäristöstä.

Vaikutusmahdollisuuksia arkeen

Kuntalaisilla on oikeus osallistua kotikuntansa kehittämiseen ja elinympäristöönsä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Tästä oikeudesta ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksista on huolehdittava myös konkreettisilla teoilla. Kuntalaisten laaja osallisuuden edistäminen on kaikkien etu.

Kuntalaisaloitetta on kehitettävä. Aloitteiden tulisi päätyä valtuuston keskusteltavaksi, näin mahdollistettaisiin kuntalaisten äänen kuuluminen entistä paremmin. Osallistava budjetointi ja muut asukkaiden kuulemiseen ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen tähtäävät toimet on otettava käyttöön nykyistä laajemmin.

Ihmiset on otettava mukaan päätöksentekoon eri vaiheissa. Nuorisovaltuuston sekä vammais- ja vanhusneuvostojen rooli kaikkien mukaan tuomisessa on tärkeä. Merkittäviä kuntien kumppaneita, ihmisten vaikuttamiskanavia, arjen yhteisöllisyyden luojia ja vertaistuen tarjoajia ovat kymmenet tuhannet järjestöt. Järjestöt on otettava mukaan kuntien kehittämiseen nykyistä paremmin, ja kuntien on turvattava järjestöjen toimintaedellytykset muun muassa myöntämällä avustuksia ja tarjoamalla toimitiloja.

SDP haluaa rakentaa kestäviä kuntia, joiden päätöksenteko on rakentavaa ja demokraattista. Kunnat ovat luotettavia kumppaneita niin asukkaille kuin elinkeinoelämällekin. Palveluiden kehittämiseksi tulee muodostaa entistä useammin käyttäjäraateja. Näin kuntalaisten kehitysehdotukset ja mielipiteet saadaan paremmin huomioitua. Uudet tavat kuulla kuntalaisia tuottavat arvokasta tietoa kunnille palveluiden kehittämisen tueksi.

Pidetään huolta kunnasta. Kunta pitää huolta meistä.